

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИКО-ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЦЕНТРАЛЬНА МЕТОДИЧНА РАДА

МАТЕРІАЛИ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ ЗДМФУ**

ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ІНСТРУМЕНТИ В ПІДГОТОВЦІ КЛІНІЦИСТА

25 квітня 2024 року, м. Запоріжжя

Запоріжжя, 2024

ЗМІСТ

ВНУТРІШНЬОУНІВЕРСИТЕТСЬКА СИСТЕМА ЯКОСТІ ОСВІТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО ФАХІВЦЯ-КЛІНЦИСТА.....	7
Колесник Ю.М., Моргунцова С.А., Школова О.П., Дмитрієв В.С., Ганошенко Ю.А.,	
ІНТЕРАКТИВНИЙ ОСВІТНИЙ СИМУЛЯТОР BODY INTERACT – НЕВІД’ЄМНА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ КЛІНЦИСТА.....	9
Колесник Ю.М., Моргунцова С.А., Сюсюка В.Г., Дейніченко О.В., Павлюченко М.І.	
РОЛЬ ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ ЗДМФУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ ПІДГОТОВКИ КЛІНЦИСТА.....	11
Авраменко М.О., Моргунцова С.А., Ганошенко Ю.А.	
СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ КЛІНЦИСТА.....	14
Моргунцова С.А., Дмитрієв В.С., Ганошенко Ю.А., Школова О.П.	
ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ АКУШЕРСТВА ТА ГІНЕКОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ОНЛАЙН-ОСВІТИ.....	15
Авраменко Н.В., Нікіфоров О.А., Семененко І.В.	
ПРОЕКТ - ПРЕЗЕНТАЦІЯ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ МЕДИЧНОЇ ГАЛУЗІ.....	17
Алексєєв О.Г., Різник О.І.,	
ЗАСТОСУВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЯК ОСВІТНЬОГО ІНСТРУМЕНТА В ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРЯ-СПЕЦІАЛІСТА ЗА ФАХОМ «ФІЗИЧНА ТА РЕАБІЛІТАЦІЙНА МЕДИЦИНА».....	18
Алипова О.Є., Дорошенко Е.Ю., Черепок О.О.	
ІННОВАЦІЙНІ ФОРМИ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДО ЛІЦЕНЗІЙНОГО ІСПИТУ КРОКІ З ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ.....	21
Алієва О.Г., Макєєва Л.В., Таврог М.Л., Потоцька О.І., Громоковська Т.С., Попазова О.О.	
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ ФАХІВЦІВ У КЛІНІЧНІЙ ПРАКТИЦІ.....	23
Бачурін Г.В., Коломєєць Ю.С., Ломака С.С.	
ФІЛОСОФІЯ ВИКЛАДАННЯ ФАРМАКОЛОГІЇ – ВІД НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ДО СТУДЕНТСЬКОЇ АУДИТОРІЇ.....	25
Беленічев І.Ф., Моргунцова С.А., Бухтіярова Н.В., Кучковський О.М., Морозова О.В., Самура І.Б., Бессараб Г.І., Риженко В.П.	
ФАРМАЦЕВТИЧНА ОПІКА ЯК ВІДПОВІДАЛЬНА МІСІЯ ФАРМАЦЕВТА.....	26
Білай І.М., Білай А.І.	
ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ ПЕДІАТРИЧНОГО ПРОФІЛЮ В ЗДМФУ В РЕАЛІЯХ СЬОГОДЕННЯ.....	28
Боярська Л.М., Овчаренко Л. С., Редько І.І., Герасимчук Т.С., Котлова Ю.В.	
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФАРМАЦІЇ КЛІНІЧНІЙ ОСВІТИ.....	29
Бурлака Б.С.	
ДОСВІД РОБОТИ КАФЕДРИ АНАЛІТИЧНОЇ ХІМІЇ З ОРГАНІЗАЦІЇ КУРСУ ТУ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ КЛІНЦИСТІВ.....	30
Васюк С. О., Нагорна Н. О., Донченко А. О.	
ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ НА КЛІНІЧНІЙ КАФЕДРІ З ВИКОРИСТАННЯМ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ МЕТОДИК.....	31
Візір В.А., Деміденко О.В., Приходько І.Б., Садомов А.С.	
ІННОВАЦІЙНІ ОСВІТНІ ІНСТРУМЕНТИ В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ЛАБОРАТОРНОЇ МЕДИЦИНИ.....	32
Воронцова Л. Л., Коваленко В.А., Козачук О.С., Остапенко А.О., Міхєєв О.О.	

методичні матеріали. Особливим аналітичним засобом СЯО є організація каналів отримання зворотного зв'язку від здобувачів різних етапів навчання та стейкхолдерів шляхом проведення різного роду анкетувань та опитувань.

Якість освіти насамперед визначається якістю викладання, тому значні зусилля менеджменту ЗДМФУ спрямовані на підвищення професійного рівня науково-педагогічних працівників, створено багаторівневу систему підвищення педагогічної кваліфікації – функціонують Школа молодого викладача, курси з психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу, постійно діючий методичний семінар, а також низка курсів з розвитку цифрових компетенцій, мовленнєвий практикум тощо.

Таким чином, внутрішня система якості освіти в ЗДМФУ являє собою струнку багаторівневу систему принципів, цінностей та організаційних заходів, спрямованих на створення та забезпечення результативного постійного функціонування такого освітнього простору, який би зміг формувати гармонійно розвиненого фахівця галузі охорони здоров'я відповідно до високих очікувань українського суспільства та існуючих світових моделей.

ІНТЕРАКТИВНИЙ ОСВІТНІЙ СИМУЛЯТОР BODY INTERACT – НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ КЛІНЦІСТА

Колесник Ю.М., Моргунцова С.А., Сюсюка В.Г., Дейніченко О.В., Павлюченко М.І.

Вступ. Одним з основних завдань сучасної медичної освіти є постійна рутинна робота над поєднанням теоретичного та практичного аспектів підготовки майбутніх лікарів, зменшення розриву між теоретичними знаннями і реальним їх застосуванням у клінічній практиці. Сучасна система вищої медичної освіти, а саме питання, які стосуються особливостей підготовки лікарів у переважній більшості країн світу, має щонайменше дві професійно орієнтовані особливості надання освітніх послуг, що й створюють проблему на етапі практичної підготовки лікарів. Перша проблема – це етичні норми спілкування на рівні студент – пацієнт, друга – неможливість практичної ілюстрації цілого ряду клінічних ситуацій протягом навчання [1].

Сучасна стратегія модернізації вищої медичної освіти потребує впровадження оновленого викладання предметів, а також залучення новітніх інтерактивних методів навчання з використанням інформаційно-освітніх технологій, що обов'язково призведе до якісної зміни навчального процесу [2, 3, 4].

Потужна матеріальна база Запорізького державного медико-фармацевтичного університету (ЗДМФУ) повною мірою дозволяє реалізувати найсміливіші сучасні освітні проекти: усі кафедри університету та структурні підрозділи забезпечені необхідними і унікальними приладами, обладнанням, а також комп'ютерними програмами [5]. У ЗДМФУ накопичено унікальний досвід трансформації освітнього процесу до формату змішаного навчання, дистанційна компонента якого розгорнута у хмарному освітньому середовищі [6]. Міжкафедральний тренінговий центр університету в умовах змішаного навчання є невід'ємною складовою освітнього процесу в підготовці майбутніх медиків. ЗДМФУ надає можливість висококваліфікованої підготовки майбутніх фахівців, що сприяє формуванню у здобувачів клінічного мислення, дозволяє розвивати практичні навички й мінімізувати кількість медичних помилок у подальшій професійній діяльності [7]. Використання симуляційних технологій у системі медичної освіти – це один із шляхів, що сприяє зростанню інтересу студентів до навчання та стає важливою частиною вдосконалення професійних навичок. Симуляційне навчання дозволяє покращити засвоєваність теоретичного навчального матеріалу, дає можливість відпрацювати на манекені/симуляторі практичну складову, сприяє формуванню мотивації студентів до навчання [8].

Одним із пріоритетних напрямків у підготовці майбутніх фахівців є використання інтерактивного симулятора, що може сприяти розвитку критичного та абстрактного мислення, здатності порівнювати, аналізувати, класифікувати, розвивати навички незалежного планування, активних знань (вирішення проблемного завдання, засвоєння теми навчального курсу, сучасних

рекомендацій щодо діагностики та лікування окремої патології) з позиції конкретного клінічного випадку. У медичній освіті проблемним завданням може бути обговорення будь-якої теми, зокрема, в акушерстві та гінекології. Наприклад, клінічний випадок може поєднувати в собі як базові знання, так і перманентний розвиток кваліфікації лікаря згідно з поточними клінічними настановами [4, 9, 10].

Основна частина. Інтерактивний освітній симулятор Body Interact клінічного випадку забезпечує візуалізацію навчальної інформації з використанням технологій, що підвищують якість навчання, розвиток логічного мислення, полегшують детальний аналіз рекомендацій з діагностики та лікування пацієнтів. Для відпрацювання практичних навичок та вмінь створені симуляційні центри, у яких за допомогою симуляційних технологій проводять навчання, тестування тощо. Основною метою тренінгів з застосуванням Body Interact, які проводяться зі студентами, лікарями-інтернами, а також курсантами на базі міжкафедральних тренінгових центрів ЗДМФУ, є опанування, удосконалення і закріплення на практиці професійних знань, умінь і навичок; підвищення вимог до рівня кваліфікації за спеціальністю, засвоєння сучасних та нових методів вирішення професійних завдань; вивчення світового досвіду, застосовуючи сучасні європейські протоколи.

Структура Body Interact клінічних випадків полягає у поєднанні наступних компонентів: постановка клінічного завдання, додаткова інформація, план обстеження, дані додаткових методів дослідження конкретного пацієнта з візуалізацією, діалогові тренажери для відпрацювання комунікативних навичок, диференційний діагноз, клінічний діагноз, план лікування. Так, при роботі з акушерсько-гінекологічними сценаріями віртуального пацієнта студенту/лікарю-інтерну/курсанту надається можливість детального засвоєння клінічних випадків: прогнозування ризику прееклампсії у пацієнтки на 14-му тижні вагітності; гостра тромбоемболія легеневої артерії у пацієнтки на 30-му тижні вагітності; загроза передчасних пологів у пацієнтки, яка народжуватиме вперше, на 29-му тижні вагітності; хоріоамніоніт у пацієнтки, яка народжуватиме вперше, на 29-му тижні вагітності; судомі еклампсії у пацієнтки, яка народжуватиме вперше, на 29-му тижні вагітності; септичний шок на 28-му тижні вагітності; масивна емболія легеневої артерії під час вагітності (п'ять хвилин, щоб врятувати два життя). Заняття за сценаріями Body Interact має чітку послідовність та побудоване за наступним алгоритмом: брифінг (інструктаж) – розбір теми заняття за темою клінічного сценарію (до 20% тривалості заняття); безпосередньо симуляційний тренінг; дебрифінг (обговорення) – після симуляційного тренінгу робота над помилками; підсумкове завдання (до 10% тривалості симуляційного тренінгу). Тривалість безпосередньої реалізації тренінгу та обговорення за результатами виконання становить не менше 70%.

Отже, сучасна медична освіта вимагає від лікарів постійного підвищення їх професійної компетентності, при цьому підготовка кваліфікованого лікаря неможлива без контакту та спілкування з реальним пацієнтом. Однак безпека пацієнта являє собою фундаментальну етичну проблему, тому на базі тренінгових центрів ЗДМФУ створено безпечне та надійне освітнє середовище для навчання студентів і лікарів, що максимально наближене до клінічних умов.

Висновки. Використання Body Interact має великий потенціал для підвищення рівня якості та ефективності вищої медичної освіти. Основною перевагою є наближення процесу навчання до реальної практичної діяльності, реальних клінічних ситуацій. Така система дає змогу не лише підвищити якість практичної підготовки, але й дає можливість викладачу отримувати зворотній зв'язок про засвоєння студентом, лікарем-інтерном, а також курсантом того чи іншого навчального матеріалу.

Пропозиції. З метою сприяння інтенсифікації та оптимізації навчального процесу пропонуємо використовувати групові заняття, які симулюють медичний консиліум, з метою покращення навичок та вмінь аналізувати отриману інформацію, дискутувати в групі, разом обирати правильне рішення, оцінивши клінічну ситуацію в Body Interact, що сприятиме розвитку комунікативних умінь і навичок.

Література

1. Фурик О. О. Сучасні етапи розвитку медичної освіти. Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Тематичний випуск «Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору». 2015;1(61):364-371.
2. Avramenko M. O. Furyk O. O., Kompaniets V. M. Results of implementation of D-PBL with virtual patients in the frames of TAME: training against medical errors project realization in surgery. Conference Programme & Book of Abstracts 3rd International Conference Medical Education Informatics, 06-07 September 2018, Leeds Institute of Medical Education, School of Medicine, University of Leeds, Leeds, UK. – Lab of Medical Physics, Medical School, Aristotle University of Thessaloniki, 2018 – С. 39-40.
3. Badiyepeymaie Z. J., Mosalanejad L., Rezaee R. The effect of web quest and team-based learning on students' self-regulation. Journal of Advances in Medical Education & Professionalism. 2016;4(2):80-87.
4. Karakuş A., Duran L., Yavuz Y. et al. Computer-based simulation training in emergency medicine designed in the light of malpractice cases. BMC Med Educ. 2014;14:155. 82.
5. Колесник Ю. М., Авраменко М. О., Моргунцова С. А., Рижов О. А. Досвід впровадження онлайн-технологій у систему підготовки фахівців галузі знань 22 «Охорона здоров'я». Медична освіта. 2018; 2: 69-73.
6. Колесник Ю. М., Авраменко М. О., Моргунцова С. А., Рижов О. А., Іванькова Н. А. Технологія переходу до змішаної форми навчання у ЗДМУ. Актуальні питання вищої медичної (фармацевтичної) освіти: виклики сьогодення та перспективи їх вирішення : матеріали XVIII Всеукр. наук.-практ. конф. в онлайн-режимі за допомогою системи Microsoft Teams (Тернопіль, 20–21 трав. 2021 р.) / МОЗ України, ДУ ЦМК з вищ. мед. освіти МОЗ України, ДВНЗ «Терноп. держ. мед. ун-т ім. І. Я. Горбачевського». – Тернопіль : ТДМУ, 2021. - С.246-257.
7. Романова К. Б. Досвід міжкафедрального тренінгового центру в умовах змішаного навчання у Запорізькому державному медичному університеті. Досвід впровадження змішаної форми навчання у ЗДМУ, траєкторія розвитку та місце в системі вищої медичної освіти : матеріали навч.-метод. відеоконф. Центр. метод. ради (26 трав. 2021 р., м. Запоріжжя). – Запоріжжя : ЗДМУ, 2021. – С.112-113.
8. Михайловська Н. С., Стецюк І. О., Коновалова М. О., Хокер Т. О., Лісова О. О. Особливості симуляційного навчання студентів-медиків в умовах сьогодення. Актуальні питання педагогіки вищої медичної освіти : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Харків, 21 березня 2023 р.). - Харків : ХНМУ, 2023. - С.187-189.
9. Lane L. J., Slavin S., Ziv A. Simulation in Medical Education : A Review. Journal of Simulation and Gaming. 2001;32(3):297-314.
10. Сапожниченко Л. В., Козлова Ю. В. Актуальні проблеми теоретичної та практичної підготовки студентів медиків при вивченні циклу «Внутрішня медицина» на 6 курсі. Медична освіта. 2018;3:67-69.

РОЛЬ ЦЕНТРАЛЬНОЇ МЕТОДИЧНОЇ РАДИ ЗДМФУ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ ПІДГОТОВКИ КЛІНІЦИСТА

Авраменко М.О., 1 проректор ЗДМФУ, голова ЦМР, доц.;

Моргунцова С.А., проректор з науково-педагогічної, навчальної роботи та якості освіти, доц.;

Ганошенко Ю.А., керівник навчально-методичного відділу, доц.

Ключові слова: Центральна методична рада, освітній простір, клінічне мислення, навчально-методичне забезпечення.

Одним з основних стратегічних завдань Запорізького державного медико-фармацевтичного університету є розбудова закладу як сучасного ефективного освітнього простору на засадах і принципах студентоцентризму, академічної свободи та академічної доброчесності, толерантності, об'єктивності, прозорості, незалежності, обов'язковості, доступності, персональної та колективної відповідальності, колегіальності та гласності при обговоренні питань, неухильного дотримання високих стандартів морально-етичних норм та вимог чинного антикорупційного законодавства, інтеграції в міжнародний освітній та науковий простір.

Організація освітніх процесів у ЗВО та навчально-методичне забезпечення навчання в цьому процесі є одними з основних компонентів, що забезпечують якісну підготовку здобувачів освіти галузі «Охорона здоров'я».